

OMA AJATTELU + AINEISTOT

Aineistojen käyttö kirjoittamisessa

Tavoite: aineisto ei korvaa omaa ajattelua, vaan tekee siitä perustellumpaa, monipuolisempaa ja kiinnostavampaa.

kirjoitustaito

lähteet

oma ääni

1 | HYÖTY

Miksi aineistoja käytetään?

Vakuuttavuus

Asiantuntijalausunto tai tutkimustulos voi tukea omaa päätelmää.

Uusi näkökulma

Aineisto voi avata puolen, jota kirjoittaja ei olisi itse huomannut.

Kiinnostavuus

Osuva havainto, esimerkki tai ilmaus voi tuoda tekstiin väriä.

Muista silti

Aineistoja ei aina tarvita. Oma ajattelu on tekstin perusta.

Lukijan pitää kuulla kaksi ääntä

OMA AJATTELU

- tulkinta
- päätelmät
- esimerkit
- kannanotto

Selkeä viittaus

AINEISTON AJATUS

- tieto tai väite
- tutkimustulos
- asiantuntijan näkemys
- suora lainaus

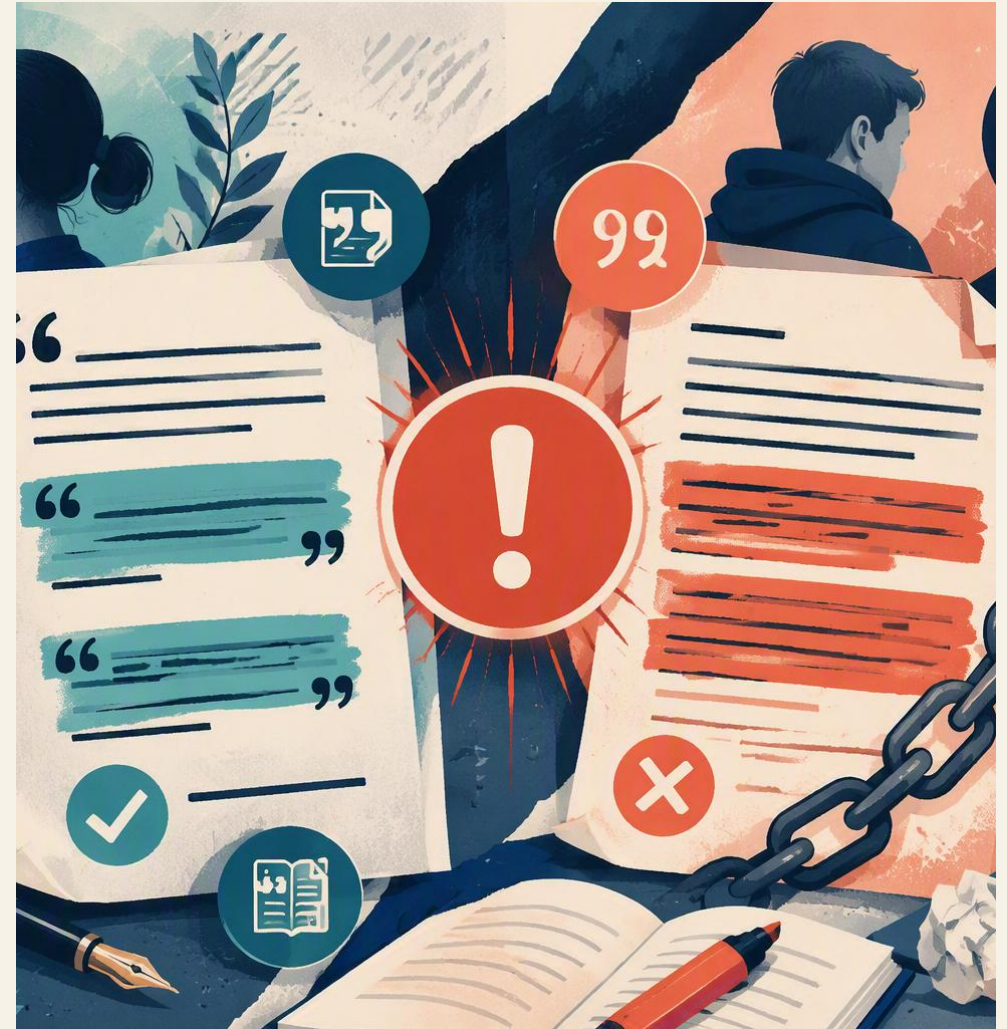
Kirjoittaja näyttää, mistä aineiston ajatus alkaa ja miten oma ajatus jatkuu.

3 | TEKIJYYS

Mikä on plagiointia?

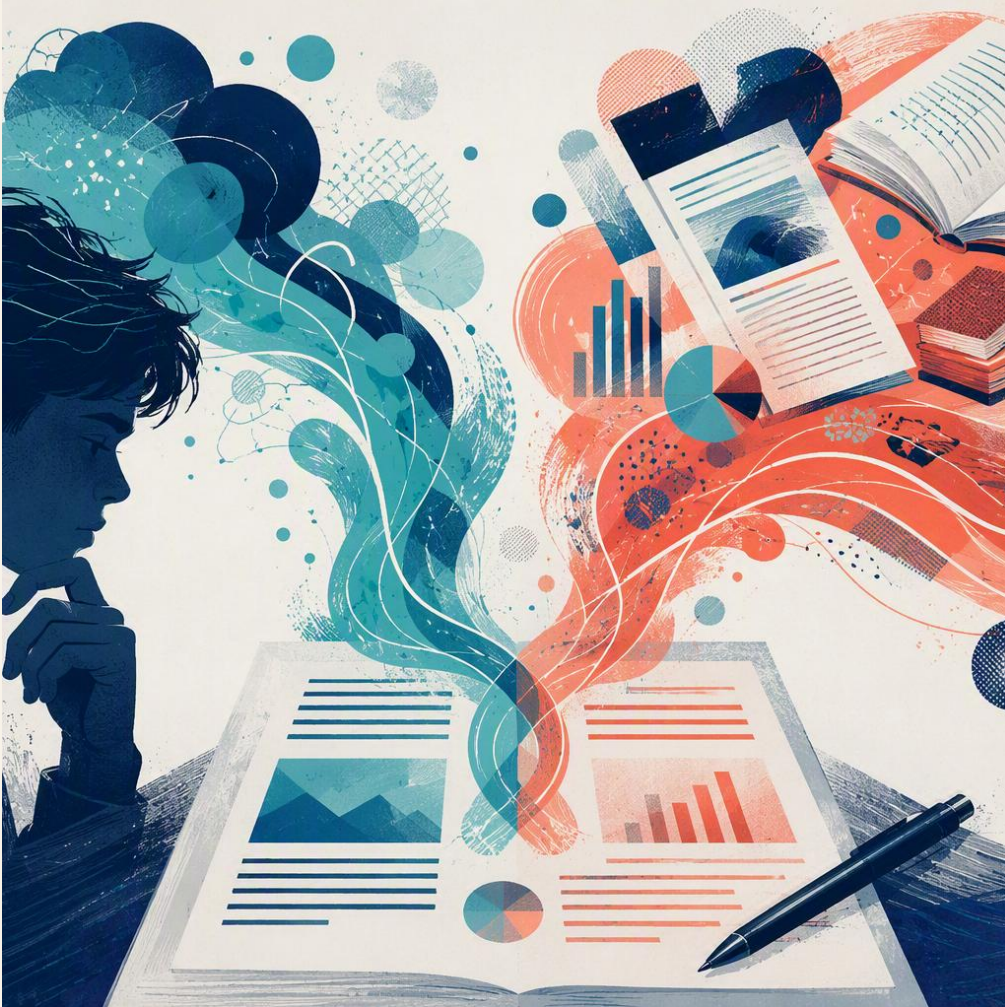
- 1 Toisen työn esittäminen omana
- 2 Ajatusten tai tulosten esittäminen omina
- 3 Sanatarkka lainaus ilman lähdettä tai lainausmerkkejä
- 4 Vähäinen muuntelu ilman viittausta
- 5 Oman aiemman työn käyttäminen uutena
- 6 Tekoälytekstin esittäminen omana

Nyrkkisääntö: jos ajatus, ilmaus tai rakenne ei ole sinun, kerro lähde.

4 | VALINTA

Valitse aineisto tavoitteen ja näkökulman mukaan

Tavoite

Mitä haluan lukijan ymmärtävän tai uskovan?

Sopivuus

Tukeeko aineisto näkökulmaani ja tekstin tyyliä?

Ymmärrettävyys

Ymmärrätkö aineiston väitteet, käsitteet ja sävyn?

Keskusteluarvo

Löydätkö ajatuksia, joita voin kommentoida tai verrata?

5 | YMMÄRTÄMINEN

Lue aineisto ennen kuin käytät sitä

1

Konteksti

tekijä, aika, paikka

2

Ydin

aihe, pääväite tai teema

3

Näkökulma

kuka puhuu ja kenelle

4

Perustamihin tiedot tai tulkinnat
nojaavat

5

Sävyironia, huumori,
monitulkintaisuus

6

Sopivuusmitkä kohdat palvelevat omaa
aihetta

Eri tekstilajit vaativat eri lukutapaa: uutista, kolumnia, tilastoa ja novellia ei käytetä samalla tavalla.

Tehokas aineistotyö on prosessi

Kirjoitustaidossa tavoite ei ole selostaa aineistoa, vaan rakentaa sen kanssa aitoa keskustelua.

Mitä “keskustelu aineiston kanssa” tarkoittaa?

OLE SAMAA MIELTÄ

Perustele, miksi ajatus on osuva.

HAASTA

Esitä vasta-argumentti tai rajausta.

JATKA

Vie aineiston ajatus uuteen tilanteeseen.

TÄYDENNÄ

Lisää oma esimerkki, seuraus tai näkökulma.

VERTAA

Keskusteluta kahta aineistoa keskenään.

Hyvä aineistokappale ei pääty referointiin. Se päättyy kirjoittajan omaan havaintoon.

Referoi useimmiten, siteeraa harkiten

REFEROINTI

Kerro aineiston ajatus omin sanoin.

- säilyttää tekstin tyylin yhtenäisenä
- osoittaa, että olet ymmärtänyt asian
- tiivistää ydinsisällön
- ei saa muuttaa pohjatekstin sanomaa

SUORA SITAATTI

Käytä lyhyesti, kun alkuperäinen ilmaus on erityisen osuva tai tärkeä.

- merkitse lainausmerkit
- ilmoita lähde
- yhdistä lainaus omaan lauseeseen
- vältä pitkiä lainausjaksoja

Pelkkä muutaman sanan tai sanajärjestyksen vaihtaminen ei ole referointia.

Kaksi aineistoa samaan kappaleeseen

Toimiva rakenne yhteinen teema → aineisto A → aineisto B → niiden suhde → oma kokoava päätelmä

Vältä kahta erillistä referaattia. Tee aineistojen suhteesta näkyvä.

Tarkistuslista ennen palautusta

LIIAN VÄHÄN

Lukija ei ymmärrä, mitä aineisto sanoo.

LIIAN PALJON

Oma ajattelu hukkuu referoinnin alle.

HAJA-AJATUKSIA

Poimit yksityiskohtia ilman aineiston kokonaisuutta.

VÄÄRÄ TULKINTA

Sävy, tavoite tai tekstilaji jää ymmärtämättä.

KRITIIKITÖN SUHDE

Yksittäinen mielipide muuttuu tekstissä "totuudeksi".

IRRALLINEN LAINAUS

Aineiston kohta ei yhdisty omaan päätelmään.

LOPUKSI: Näkyvätkö tekstissäni lähde, oma ajattelu ja niiden välinen yhteys?